

La lluita per la fe

El Museu d'Història de Catalunya acull una exposició sobre l'orde del Temple

«A tot aquell que emprengui el camí de Jerusalem per alliberar l'Església de Déu, sempre que sia mogut per la pietat i no per guanyar honor o diners, dit viatge li comptarà per tota penitència.» Amb aquesta cita del Cànon Segon del Concili de Clermont comença l'exposició *Templers* (http://www.mhcat.cat/exposicions/exposicions_en_curs/templers), que es podrà visitar al Museu d'Història de Catalunya (<http://www.mhcat.cat>) fins al 23 de juliol. Una extensa cronologia del 4 aC al 1312 ressegueix la sala i m'atura als moments històrics més rellevants de l'etapa. M'endinsó de ple en el context de finals del segle XI: tres grans civilitzacions dominen les ribes de la Mediterrània. L'Europa occidental és de fe catòlica, els regnes i els principats estan dominats pels senyors feudals, els papes i els emperadors; l'islam s'escampa des del nord d'Àfrica fins a l'orient mitjà i la costa de Palestina; i l'Imperi bizantí, de fe ortodoxa, ha perdut el sud d'Itàlia i Sicília a mans dels normands i part de l'Àsia menor a mans dels turcs.

1095. Primera parada: inici de la Primera Croada. «El cristianisme adopta la idea de guerra santa i comencen les lluites per la reconquesta de Jerusalem. Allà, un grup de cavallers decideixen viure en comunitat i adherir-se als vots monàstics. Són els templers, el primer orde religiós i militar a la vegada, monjos que alhora són guerrers.» M'envolten feixos de pàgines esgrogueïdes tintades de lletres que em costen d'entendre. El facsímil d'una Bíblia que ara viu a l'Haia, una còpia de la regla del Temple o un llibre que parla dels seus privilegis. Tots són testimonis de l'aprovació de l'orde el 1129 per part del concili de Troyes.

1131. «Jo, Ramon Berenguer, comte i marquès de Barcelona i Provença per la gràcia de Déu, m'ofereixo a Déu totpoderós, el meu redemptor, i la Milícia santa del Temple de Salomó en Jerusalem, i em dono en persona als germans que allí combaten per la defensa de la Cristiandat,

en mans d'Hug Rigaud, un frare de la seva companyia.» D'aquesta manera, Ramon Berenguer III es fa frare en el seu llit de mort i arriba l'èxit dels templers a la Corona d'Aragó. M'ho explica una altra biblioteca de cobertes de pell i de pergamins difícilment intel·ligibles.

1148. Següent parada: la Segona Croada. «Els no tenen por a lliurar les seves vides pels seus germans i protegir els pelegrins dels atacs dels pagans», Celestí II. Tanco els ulls i m'imagino que veig una colla de templers amb la sotana marró lligada a la cintura amb una corda, l'única pertinença personal que podien tenir. Alguns duen una túnica blanca amb la creu vermella que els caracteritza al pit i d'altres la malla de guerrers i empunyen espases. Obro els ulls i veig la fulla de l'espasa Tisó, «la famosa espasa dels comtes de Barcelona i reis d'Aragó.»

1291. Cau Sant Joan d'Acre en mans dels mamelucs. «Nosaltres suprimim perpètuament per una sanció irrefragable i legítima, no sense amargura i dolor en el cor, l'orde dels templers, el seu estat, el seu hàbit i el seu nom, no per una sentència definitiva, sinó a manera de provisió o ordenament apostòlic, i el posem en entredit perpetu, amb l'aprovació del concili». D'aquesta manera, Bonifaci VIII suprimeix l'orde a escala mundial. Llegeixo al peu d'una creu i d'uns canelobres que el rei Felip IV de França va manar arrestar tots els templers i els va obligar a confessar tota mena de delictes a base de tortures.

S'han acabat els números de la cronologia, ara una pel·lícula m'explica quina llegenda s'ha format al voltant d'aquesta figura. Umberto Eco tanca l'exposició: «Pots reconèixer [un llunàtic] per les llicències que s'agafa amb les coses de sentit comú, pels seus rampells d'inspiració i pel fet que tard o d'hora acaba traient el tema dels templers.»

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=DTc6qYdSkwA>